

A Pécsi Ítéltábla dr. Magyar Anikó ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. **H.Zs** ügyvéd (fél címe 1) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I.rendű alperes címe, L: I.rendű alperes címe) alperes ellen megbízási díj megfizetése és egyéb iránt indított perében a Zalaegerszegi Törvényszék 2014. szeptember 26. napján kelt, 7.P.20.754/2014/6. számú ítélete ellen a felperes által 7. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a 6.000 (hatezer) forint megbízási díj megfizetésére kötelező és 29.000 (huszonkilencezer) forint megbízási díjat elutasító részében helybenhagyja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét 2.000 (kettőezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 3.000 (háromezer) forint másodfokú eljárásban felmerült részperköltséget.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban további 10.000 (tízezer) forint illetékköltség, valamint a felperesnek és az alperesnek 7.000-7.000 (hétezer-hétezer) forint költsége merült fel.

A fennmaradó 5.000 (ötezer) forint feljegyzett fellebbezési részilletéket a Magyar Állam viseli.

A részítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy a felperes szakszervezetnek az alperes is tagja volt. Az alperes megbízta a felperest azzal, hogy képviselje őt a munkaügyi jogvitájában. A felek 2009. szeptember 17-én megbízási szerződést kötöttek, amelynek 3. pontja a következőket tartalmazta:

„A felek megállapodnak abban, hogy a jelen ügy eredményes ellátásáért (tehát pernyertesség esetén vagy ha a munkáltatónak fizetnie kell, vagy ha a munkáltató egyezség keretében megfizeti a kért összeget, vagy megbízó elfogadja a munkáltató által egyezség keretében felajánlott összeget, vagy ha a megbízó szolgálati nyugállományba kerül, illetve más, a megbízónak megfelelő megoldás születik) a munkáltató által megfizetett nettó összeg 10 %-át kötik ki megbízási díjként ...

Bírósági peres eljárás esetén a megítélt perköltség a megbízottat illeti. Ez a megbízott valamennyi költségét és készkiadását tartalmazza.

Megbízó vállalja, hogy T... tagsági viszonyát 3 évig fenntartja. Amennyiben megbízó a megbízást visszavontja megbízottól, úgy utóbbi a megbízási díj arányos részére jogosult az addig felmerült készkiadásai mellett."

Ennek alapján a felperes szakszervezet keresetlevelet nyújtott be az alperes képviseletében a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz, amelyben az alperes munkáltatójának, a BRFK-nak az alperes szolgálati panaszát elutasító határozata felülvizsgálatát és annak megállapítását kérte, hogy az alperes 2009. július 1-től jogosult a századosi rendfokozatra, valamint kérte kötelezni a BRFK-t 18.552 forint illetménykülönbözet megfizetésére. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság az alperest felhívta a keresetlevele hiányainak pótlására. Az első tárgyalást megelőzően az alperes felmondta a megbízási szerződést, és a továbbiakban a perben már nem a felperes képviselte őt. A bíróság 22.M.4569/2009/9. számú ítéletében a kereseti kérelemnek megfelelő ítéletet hozott, azaz megállapította, hogy a jelen per alperese 2009. május 1-től jogosult a századosi rendfokozatra, és kötelezte a BRFK-t, hogy fizessen meg a jelen per alperesének 15 napon belül 18.552 forint illetménykülönbözetet, valamint 2010. január 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, továbbá 10.000 forint perköltséget. A Fővárosi Bíróság 49.Mf.636.661/2010/3. számú határozatával az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, és a BRFK-t 5.000 másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte a jelen per alperese javára.

A felperes keresetében 93.000 forint és ennek 2010. május 5. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 15.000 forint perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A 93.000 forintos tőkekövetelése 35.000 forint megbízási díjból és 58.000 forint tagdíjból tevődött össze. Megbízási díjként 2x15.000 forint okirat-szerkesztési díjat és 5.000 forint készkiadást igényelt. Tagdíjkövetelését arra alapította, hogy a megbízási szerződésben az alperes vállalta, hogy tagsági jogviszonyát 3 évig fenntartja, ennek ellenére 7 hónap után megszüntette azt. Ezért a 3 évből visszalévő időre járó, havi 2.000 forint, összesen 58.000 forint tagdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest szerződésszegés jogcímén.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva, hogy a felperes nem teljesítette szerződéses kötelezettségét, nem tájékoztatta őt az ügye állásáról, ezért elállt a megbízási szerződéstől. Ebből kifolyólag a megbízási díj hátralévő része nem jár a felperesnek. Másodlagosan 5.625 forint megbízási díj - amely a szerződés

szerint járó díj 50%-a - megfizetését nem ellenezte. A felperes tagdíjkövetelés iránti igényét azért tartotta alaptalannak, mert nincs alapszabályi előírás a tagság meghatározott ideig való fenntartására, és e kikötés személyiségi jogát, az egyesülési szabadság elvét sérti, ezért önmagában is érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a 35.000 forint megbízási díjra vonatkozó kereseti kérelméből 6.000 forintos igényt alaposnak talált, ezért ennek és ezen összeg után 2011. február 1-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a Ptk.483.§-ának (1) bekezdése alapján a megbízó a szerződéstől bármikor elállhat, azonban az alperes által hivatkozott szerződésszegésre a perben bizonyíték nem merült fel.

A Ptk.478.§-ának (3) bekezdése értelmében a megbízási szerződés teljesítése előtti megszűnése esetén a megbízott a tevékenységével arányos díjat követelheti. Mérlegeléssel állapította meg a törvényszék 6.000 forintban a felperesnek járó megbízási díj összegét, mint a tevékenységgel arányos részt. A megbízási szerződés értelmében ugyanis a felperesnek 10.000 forint elsőfokú és 5.000 forint másodfokú perköltség járt volna a munkaügyi perben a munkaügyi ítéletek alapján, továbbá a megítélt 18.552 forint illetménykülönbözet 10%-a, azaz kerekítve 16.500 forint. A felperes azonban csupán a keresetlevelet szerkesztette meg, és nyújtotta be, az is hiánypótlásra szorult, amelyet már nem a felperes teljesített. A munkaügyi perben tartott 3 tárgyaláson a felperes nem vett részt. Ugyanakkor nem csupán pénzösszeg megfizetésére irányult a kereseti kérelem, hanem a századosi rendfokozat megállapítására is, és a felperes által indított perben érvényesített igény alapos volt, ezért a csekély mértékű készkiadást is magába foglaló 6.000 forint díjat ítélte arányban állónak a felperes tevékenységével. Mivel a szerződés értelmében a megbízási díj a pernyertesség esetén a munkáltatói utalást követően 3 napon belül kellett a megbízónak a megbízott részére átutalni, a kamatfizetés kezdő időpontját a keresettől eltérően, 2011. február 1. napjában határozta meg a Ptk.301.§-ának (1) bekezdésére is tekintettel. Figyelembe vette e körben a munkaügyi perben hozott másodfokú ítélet keltét, az írásba foglalás, kézbesítés és teljesítés kötelezettség határidejét is.

Alaptalannak találta a törvényszék a felperes 29 havi tagdíj megfizetése iránti igényét. Kimondta, hogy e kikötéssel az egyesülési joga, mint személyhez fűződő joga sérült a felperesnek. A Ptk.75.§-ának (3) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat egyébként korlátozó szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat semmis. Az egyesülési szabadság sérelmét jelenti, ha a személynek valamely szervezethez csatlakozni kell, vagy szervezetben meglévő tagságát fenn kell tartania akarata ellenére. E kikötést ezért a Ptk.239.§-ának (1) bekezdése alapján semmisnek tekintette.

A perköltségről a pernyertesség-pervesztesség aránya alapján rendelkezett.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsősorban annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodsorban annak a kereseti kérelem szerinti megváltoztatását kérte.

Előadta, hogy azért sértett lényeges eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság, mert nem adott lehetőséget a felperes részére - előzetes írásban benyújtott kérelme ellenére - az alperes ellenkérelmét megismerni és arra reagálni. Ez álláspontja szerint ellentétben áll a Pp.3.§-ának (6) bekezdésével.

A felperes már a tárgyalást megelőzően jelezte, hogy nem kíván megjelenni a tárgyaláson, az alperes viszont csak az első tárgyaláson jelent meg személyesen, és adta elő ellenkérelmét. Ebből derült ki a felperes számára, hogy az alperest az általa el nem ismert Rendészeti és Közigazgatási Dolgozók Szakszervezete képviseli. Előadta, hogy az RKDSZ nem minősül szakszervezetnek, ezért az RKDSZ megszüntetését és a civil szervezetek nyilvántartásból való törlését kérte a Gy Törvényszéken, kérelmének elbírálása folyamatban van. Ezért véleménye szerint az RKDSZ nevében eljáró dr. H.Zs jogtanácsos is jogosulatlanul képviselte a perben az alperest. Mivel az elsőfokú határozat meghozatalát követően kézbesítette a törvényszék a felperes számára az alperes érdemi ellenkérelmét, így a fellebbezésben felhozott érvek álláspontja szerint nem ütköznek a Pp.235.§-ának (1) bekezdésében írt tilalomba.

Amennyiben az elsődleges, hatályon kívül helyezés iránti kérelmét nem osztja a másodfokú bíróság, úgy az ítélet kereseti kérelem szerinti megváltoztatását kérte. Ebben a körben előadta, hogy a kereseti kérelmét is tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság. Nem a munkaügyi perben megítélt összeg 10%-a és a megítélt perköltség megfizetésére irányult kérelme, hanem az alperest a szerződésszegéssel összefüggésben a megbízási szerződés teljesítésével kapcsolatban felmerült költségeik (2x15.000 forint okiratszerkesztési díj + 5.000 forint készkiadás), továbbá az alperes által vállalt tagsági viszony időtartamára járó tagdíjtartozás megfizetésére kérte kötelezni. Fellebbezésének jogalapját a Ptk.478.§-ának (1) és (4) bekezdésére, a Ptk.479.§-ának (1) bekezdésére és 298.§-ának a) pontjára, valamint a Ptk.4.§-ának (4) bekezdésére alapította. Álláspontja szerint a megbízási szerződés alapján a kikötött megbízási díj jár a felperesnek, a megbízási díj a szerződés megszűnésekor vált esedékessé. Az ügy ellátásával felmerült költségek pedig a megbízót terheltek. A megbízási szerződést az alperes szegte meg, annak következményeit viselnie kell. A két beadvány szerkesztéséért felszámított 2x15.000 forintot 3.000 forint/óra munkadíjjal kalkulálta. Az 5.000 forint készkiadás pedig a telefon, nyomtatás, faxolás, postázás, adminisztrációs átalánydíjat foglalja magába.

A tagdíjjal összefüggő alperesi ellenkérelem a felperes álláspontja szerint azért alaptalan, mert nem hivatkozott semmisségre, ennek körében nem jelölte meg, hogy mely semmisségi ok áll fenn. Jogszabályba ütköző kikötésként értelmezhető az alperes ellenkérelme, azonban az alperes arra nem hivatkozott, hogy a felperes szakszervezethez kényszerből csatlakozott volna. A megbízási szerződést is önként kötötte meg. A szerződési szabadság elvéből következően a felek a szerződés tartalmát szabadon állapítják meg, a Ptk.200.§-ának (1) bekezdése alapján pedig a szerződéssel kikötött szolgáltatását ellenszolgáltatás jár. Az ellenszolgáltatás a tagsági viszony 3 évig való fenntartása, tagdíjfizetéssel.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte helyes indokainál fogva. Csatolta az őt az elsőfokú eljárás során képviselő

szakszervezeti jogtanácsosnak, mint egyéni ügyvédnek a másodfokú eljárásra benyújtott meghatalmazását. Előadta, hogy az elsőfokú eljárás során az alperesi ellenkérelmet postázta a felperes részére, így arról a felperes tudomással bírt.

Hangsúlyozta, hogy a Rendészeti és Közigazgatási Dolgozók Szakszervezetét a Gy Törvényszék szakszervezetként jegyezte be, és tartja nyilván jelenleg is.

A megbízási díjjal összefüggésben utalt arra, hogy a megbízási szerződés szerint azt a munkaügyi perben megítélt összeghez kell igazítani, ahogy azt az elsőfokú bíróság tette.

A szakszervezeti tagdíj kapcsán kiemelte, hogy a felperes alapszabályának 18. pontja értelmében a szakszervezeti tagság önkéntes. A 2011. évi CLXXV. törvény 3.§-ának (1) bekezdése alapján az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog. Ez az a semmisségi ok, amely miatt a szerződési kikötés érvénytelen, és ez a jogintézmény korlátozta a felek szerződési szabadságát véleménye szerint.

A felperes az alperes fellebbezési ellenkérelmére tett észrevételében úgy nyilatkozott, hogy az elsőfokú eljárásban az alperesi ellenkérelmet az alperesi képviselőtől nem kapta meg. Az elsőfokú bíróság eljárási szabályt szegett, amikor azt nem küldte meg az érdemi döntést megelőzően a felperes részére, és nem adott számára lehetőséget arra nyilatkozni.

A csatolt ügyvédi meghatalmazásra tekintettel az alperesi képviselő képviseleti jogosultságára vonatkozó fellebbezési kérelmét már nem tartotta fenn.

Kifejtette, hogy kereseti kérelme és fellebbezési ellenkérelme nem ütközik az egyesülési szabadság elvébe. Az alperes a felperesi szakszervezethez önként csatlakozott, önként kötött megbízási szerződést, önként vállalt kötelezettséget, amely kötelezettséget nem teljesítette, ez szerződésszegés, amelynek következményeit a szerződést szegő félnek viselnie kell. Hivatkozott a bírói gyakorlatra, és az álláspontját alátámasztó ítéleteket csatolt.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és helyes jogszabályokat alkalmazott, azonban nem minden következtetésével értett egyet a másodfokú bíróság. A megbízási díjjal kapcsolatos rendelkezéseket helyesnek találta, a tagdíjjal kapcsolatos döntést azonban nem, ezért a Pp.213.§-ának (2) bekezdése alapján részítéletet hozott, és a megbízási díjra vonatkozó részében a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, egyebekben - a tagdíjra vonatkozó részében - az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította - a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - a Pp.252.§-ának (2) bekezdését alkalmazva.

Nem értett egyet az ítélőtábla a felperesnek a Pp.3.§-ának (6) bekezdésére alapított, súlyos eljárási szabálytalanság miatti kérelmével.

A Pp.3.§-ának (6) bekezdése valóban úgy rendelkezik, hogy a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek, és azokra törvényben előírt időn belül nyilatkozthassanak. Ugyanakkor az is a bíróság feladata a Pp.2.§-ának (1) bekezdése értelmében, hogy a feleknek a jogviták ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse.

A felek a tárgyaláson nem kötelesek megjelenni, azonban a per érdemi előrevitelét, mielőbbi befejezését a felek, illetve a képviselők személyes jelenléte nyilvánvalóan segíti, gyorsítja. A hatályos Pp. nem tartalmaz az alperessel szemben olyan kötelezettséget, hogy érdemi ellenkérelmét a tárgyalást megelőzően be kell nyújtania, azt akár a tárgyaláson szóban is előterjesztheti (Pp.139.§-a). Amennyiben a tárgyaláson mindkét fél jelen van, úgy nyomban tudnak nyilatkozni egymás előadására. A Pp. azonban nem ír elő olyan kötelezettséget a bíróság számára, hogy a tárgyalásról szándékosan távol maradó felperes kérelmére akár az első, akár a folytatólagos tárgyalásokat azért halassza el, hogy a felperes nyilatkozatát bevárja. Ez nyilvánvalóan az eljárás befejezését késleltetné, és a per rendeltetésével ellentétes. Ezzel szemben a Pp.141.§-ának (6) bekezdése rögzíti, hogy ha a tényállás már az első tárgyaláson kideríthető, a bíróság nyomban érdemben határoz. Emellett a Pp.141.§-ának (2) bekezdése értelmében a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait a per állása szerint a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni. Csak akkor kell elhalasztani a tárgyalást, ha a bizonyítás lefolytatása az első tárgyaláson ennek ellenére nem lehetséges.

A másodfokú bíróság véleménye szerint a törvényszék nem sértett Pp. rendelkezést önmagában azzal, hogy a felperes kérelme ellenére nem halasztotta el a tárgyalást és nem adta meg a lehetőséget, hogy Pp. szerinti határidőben megtett alperesi ellenkérelemre tárgyalás után nyilatkozzék írásban.

Maradéktalanul egyetértett az ítélőtábla az elsőfokú bíróságnak a 35.000 forint megbízási díjjal kapcsolatos érvelésével. Hiába sérelmezte a felperes fellebbezésében, hogy nem a szerződésben kikötött megbízási díjat kívánja érvényesíteni, hanem az alperes szerződésszegése miatti egyéb költségeit kéri megtéríteni az alperestől - e kérelmének alapja nem volt. A felek megbízási szerződést kötöttek egymással, így a felek jogviszonyára a megbízási szerződés rendelkezéseit kellett alkalmazni.

A Ptk.478.§-ának (1) bekezdése szerint a megbízó díj fizetésére köteles. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdés alapján a megbízott díját akkor is követelheti, ha eljárása nem vezetett eredményre. A (3) bekezdés értelmében pedig a megbízott a díjnak tevékenységével arányos részét követelheti, ha a szerződés a megbízás teljesítése előtt szűnt meg. Ahogy arra a felperes hivatkozott, valóban a Ptk.479.§-ának (1) bekezdése úgy szól, hogy az ügy ellátásával felmerült költségek a megbízót terhelik, és a megbízott a költségek előlegezésére nem köteles.

Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése alapján a szerződés megszűnésekor köteles a megbízott elszámolni.

A felek 2009. szeptember 17. napján megkötött megbízási szerződésének 3. pontja értelmében a megbízottat a szolgálati panasz miatt indult eljárásban történő jogi képviselet ellátása fejében megbízási díj illeti meg, mégpedig pernyertesség esetén a munkáltató által megfizetett nettó összeg 10%-a, valamint a peres eljárásban megítélt perköltség. Ez a megbízott valamennyi költségét és készkiadását tartalmazza. Amennyiben a megbízó a megbízást visszavonja, úgy a megbízási díj arányos részére jogosult a megbízott az addig felmerült készkiadásai mellett.

A felperes tehát okiratszerkesztési díjra nem jogosult, mert ilyen kikötést a megbízási szerződés nem tartalmaz. Az okiratszerkesztés a megbízási díjban benne foglaltatott. Ugyan a felperes nem látta el végig a munkaügyi perben az alperes képviseletét, csupán a keresetlevelet szerkesztette meg - egyéb okirat szerkesztését állította, de arra adat nincs az iratok között -, mégis a munkaügyi per az alperes pernyertességével zárult. Egyéb megállapodás híján a megbízási díj arányos része nyilvánvalóan a kikötött, a munkáltató által megfizetett nettó összeg 10%-ának, valamint a munkaügyi perben megítélt perköltség arányos részét jelenti. Ez pedig a megbízott valamennyi költségét és készkiadását tartalmazza a megbízási szerződés értelmében.

Ezért egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság mérlegelésével, és az így megállapított 6.000 forint megbízási díj összegével is, valamint a kamatfizetés időpontjára. E vonatkozásban az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján.

Az elsőfokú ítéletnek az egyesületi tagdíjjal kapcsolatos részében azonban az ítéletet hatályon kívül kellett helyezni az alábbiak miatt:

Az egyesülési jog valóban alapjog, mind az Alaptörvény (VIII. cikk (2) bekezdés), mind pedig a korábbi Alkotmány (63.§-ának (1) bekezdése) rögzítette ezt. Az egyesületekről rendelkező az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 3.§-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy az egyesülési jog mindenkit megillető alapvető szabadságjog, amelynek alapján mindenkinek joga van ahhoz, hogy másokkal szervezeteket, illetve közösségeket hozzon létre vagy azokhoz csatlakozzon. Hasonlóképpen rendelkezett a perbeli időszakban hatályos, az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény 1.§-a is.

Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott az egyesülési joggal. A 22/1994. számú AB határozatban kifejtette, hogy az egyesülési szabadság joga mindenkit megillető szabadságjog. Ez a jog elsősorban a cél megválasztásának szabadságát jelenti, jelenti továbbá a célra rendelt szervezet alapításának szabadságát, az ehhez való csatlakozás önkéntességét, valamint az önkéntes kilépés lehetőségét. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság több határozatában azt is

kifejtette, hogy az egyesülési jog, mint alkotmányos alapjog nem korlátozhatatlan jog (55/2001. (XI.29.) AB határozat, 21/1996. (V.17.) AB határozat).

Kétségtelen tény, hogy az egyesülési jog szabadságának korlátozását jelenti, ha a szakszervezeti tag a szakszervezetből nem léphet ki, illetve ha kilép, akkor a tagdíjfizetésben megnyilvánuló anyagi terhet továbbra is viselnie kell éveken keresztül, utóbb megváltozott akarata ellenére. Nem hagyható azonban figyelmen kívül a jelen esetben az a tény, hogy a felek két egyenrangú szerződő félként kötöttek egymással polgári jogi szerződést, konkrétan megbízási szerződést. A Ptk.200.§-ának (1) bekezdése alapján pedig a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg. A megbízási szerződés szabadon meghatározott tartalmaként, annak 3. pontjában úgy állapodtak meg, hogy az alperes vállalja: 3 évig tagja marad a felperes szakszervezetnek azért cserében, hogy a jogi képviselőt ellátja a szakszervezet. Nem volt vitás a perben, hogy az alperes a tagsági jogviszonyát 7 hónap után megszüntette, így további 29 hónap tagdíjjal, azaz 58.000 forinttal tartozik a szerződés alapján.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint sem zárható ki fogalmilag, hogy a politikai szabadságjognak minősülő egyesülési szabadság, mint a személyiség kibontakozásának egyik közösségi vetülete is részesülhessen sajátos magánjogi relációban a polgári jog személyiségvédelmében. Az adott esetben azonban a szakszervezeti tagdíjkövetelés semmiképpen sem ütközik személyiségvédelmi korlátokba.

Az alperes arra hivatkozott, és az elsőfokú bíróság is erre alapította ítéletét, hogy a felek szerződése a Ptk.75.§-ának (3) bekezdése alapján a tagsági jogviszony 3 évig fenntartására vonatkozó részében semmis, mert az alperes személyhez fűződő egyesülési jogát korlátozza. Rámutat ugyanakkor az ítéltábla arra a körülményre, hogy a Ptk.75.§-ának (3) bekezdésének pontos szövegezése a következő: *a személyhez fűződő jogokat nem sérti az a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárult*, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet. A személyhez fűződő jogokat egyébként korlátozó szerződés vagy egyoldalú nyilatkozat semmis.

Azaz a főszabály valóban az, hogy a személyiségi jogot sértő magatartás jogellenes, viszont a sértett beleegyezése a jogellenességet kizárhatja. Ugyanis a személyhez fűződő jog jogosultja hozzájárulhat a személyhez fűződő jogának korlátozásához, ha az társadalmi érdeket nem sért vagy veszélyeztet. Így csak az e körön kívüli korlátozás jogellenes. Ebből következően amikor az alperes aláírta a megbízási szerződést, és vállalta, hogy tagsági jogviszonyát 3 évig fenntartja, vagyis 3 évig tagdíjat fizet a felperes részére, maga adta meg a hozzájárulását az egyesülési jogának korlátozásához. Nem talált olyan körülményt az ítéltábla, amelynek alapján ez a hozzájárulás társadalmi érdeket sértene vagy veszélyeztetne. Ezért a személyhez fűződő jogot korlátozó perbeli megbízási szerződés nem semmis. Ekként a szerződés alapján az alperes köteles megfizetni az elmaradt 58.000 forint tagdíjat a felperes felé.

A felperes követelésével szemben az alperes állította, hogy a felperes nem teljesítette megbízási szerződésből fakadó kötelezettségeit, ezért 7 hónap után elállt a szerződéstől. A felperes viszont mindvégig azt hangsúlyozta, hogy az alperes elállása nem volt jogszerű. Ebben a körben azonban az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást - eltérő jogi álláspontja miatt. Így nem is tájékoztatta a feleket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a Pp.3.§-ának (3) bekezdése szerint. Ez lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, amely miatt szükséges a tárgyalás megismétlése, illetőleg kiegészítése.

Ezért a Pp.252.§-ának (2) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - a fellebbezési kérelem és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - hatályon kívül helyezte a szakszervezeti tagdíjra vonatkozó kérelemmel összefüggő részében, és az elsőfokú bíróságot e körben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak a Pp.3.§-ának (3) bekezdése alapján tájékoztatni kell a feleket arról: az alperest terheli annak bizonyítása, hogy a 2009. szeptember 17. napján megkötött megbízási szerződéstől elállt, vagy felmondta; az jogszerű volt, illetve alapos okkal történt. Ebben a körben bizonyítania kell állítását, miszerint a felperes követett el megelőzőleg szerződésszegést, az pontosan miben állt, amely miatt az alperes a szerződésből fakadó kötelezettség, illetőleg kártérítés megfizetésére nem kötelezhető.

A felperesnek pedig lehetőséget kell adni az ellenbizonyítás körében arra, hogy a megbízási szerződés szerinti kötelezettségét teljesítette.

Ezt követően az esetleges bizonyítékok, bizonyítási indítványok előterjesztése után, azok eredményétől függően, lesz abban a helyzetben az elsőfokú bíróság, hogy a tagdíj iránti igény alapos vagy alaptalan voltáról döntsön.

A másodfokú bíróság a másodfokú eljárási költség viseléséről a részítélettel elbírált részében döntött a 4/2009. (XII.14.) PK vélemény I. pontjára tekintettel. A megbízási díjjal összefüggésben a felperes pervesztes lett, ezért ő köteles megfizetni az alperes perköltségét, amelyet a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján 10.000 forintban határozott meg a bíróság a teljes másodfokú eljárásra, azt arányosítva (a megbízási díjjal kapcsolatos rész 1/3, a tagdíjfizetéssel kapcsolatos rész 2/3) 3.000 forint megfizetésére kötelezte a felperest az alperes javára. A felperes illetékmentes, ezért a pervesztettségével arányos 5.000 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr.13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a szerint.

Mivel a másodfokú bíróság a teljes kereseti kérelemnek csupán mintegy 1/3 részét bírálta el részítélettel jogerősen, így az első fokon a felperes javára megítélt perköltséget szintén 1/3 összegre leszállította.

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezett részében a Pp.252.§-ának (4) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a perköltség összegét csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság az új eljárásban határoz.

P é c s, 2015. január 15.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, dr. Vogyicska Petra s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró